

Täby Naturskyddsförening

VERKSAMHETSBERÄTTELSE för år 2012

I slutet av 2012 hade Täby Naturskyddsförening (TNF) 1 904 medlemmar (1 009 ordinarie och 892 familjemedlemmar och 3 ständiga medlemmar). Vi har i olika frågor samverkat med bl.a. Hembygdsföreningen, Föreningsrådet, Stockholms ornitologiska förening (STOF), SÖRAB, med våra grannkretsar, Naturskyddsföreningens länsförbund i Stockholms län och Täby kommun. Vi har i alla delar av vårt arbete försökt bevara och främja naturen i Täby. Under året har avhållits 10 protokollförda styrelsemöten.

Programaktiviteter

20 aktiviteter har genomförts. Våra aktiviteter annonserades i programhäftet, på vår hemsida och i lokaltidningen ”Mitt i Täby”.

Fågelexkursioner

Trots varierande väder kunde våra årliga fågelexkursioner under ledning av Hans-Erik Nordin genomföras. Till *Vårmorgon* annandag påsk i Tärnan- och Angarnområdena samlades nio personer och kunde glädja sig åt spurvuggla, tranor, sångsvan, brun kärrhök och två större korsnäbbar. I början av maj följde åtta personer med på *Fågelvandring* i Skavlöten för att lära sig känna igen de vanligaste fåglarna. Vid besöket i *Hagby Ekopark* fick Bertil Stavre hoppa in som reserv för den gipsade Hans-Erik. Åtta personer träffa törnsångare, gräshoppsångare, rörsångare, gök, sävsparv och knipor. Sex personer deltog i *Nattsångarutflykten*. Man skådade vaktel, flodsångare, trastsångare, gräshoppsångare och buskskvätta. Ett tiotal personer tog sig upp på Hagbytippens topp för *Spaning efter höstens flyttfåglar*. Det var en fin dag, men blåsig och inte många flyttfåglar.

Viggbyholms ekbacke

I samråd med markägaren har vi fortsatt den försiktiga gallringen runt de flera hundra år gamla ekarna. Syftet är dels att bevara de gamla jätteekarna så länge som möjligt, dels att ge efterföljande generation av yngre ekar bästa möjliga förutsättningar till ett månghundraårigt ekliv. Vårens arbete kom igång som planerat i mitten av mars och fortsatte i början av april. Vid höstens två ordinarie arbetspass var vi ca 6–8 deltagare i varje. Dessutom genomfördes 2 extrapass med 3–4 deltagare. Under året har arbetsbytet med Täby kommun fortsatt. I utbyte mot att TNF gör en betydande oavlönad arbetsinsats för kommunprojektet *Ekarna i Täby*, har Täby kommun kunnat köra bort TNFs högar med ris från Viggbyholms ekbacke till ett risupplag i närheten där en flismaskin sedan förvandlade det till biobränsle. Viggbyholms ridklubb, ridskolan och allmänheten har hela tiden hållits informerade genom lappar vid ingångsstigarna till ekbacken. Under årets arbete anslöt sig några nya, intresserade deltagare till arbetet. Det känns som om förutsättningarna för de gamla jätteekarna och efterföljarna att få leva vidare är goda.

Övriga arrangemang

- Vid *Filmkvällen* i januari visades Stefan Jarls film *Underkastelsen*, som handlar om följderna av den ökade spridningen av kemikalier i hela världen. Drygt 20 personer deltog. Diskussion med Pernilla Helgesson och Cecilia Hedfors från SNF:s kemikalienätverk följde.

- Vid årets populära *holkbygge* i Hägernässkolan byggdes 24 holkar i olika modeller av 13 personer.
- Årsmötet hölls med Bertil Stavre som ordförande. Nio personer var närvarande. Som programinslag visade Kerstin Olsson bilder från några av årets aktiviteter, bland annat arbetet med *Viggbyholms ekbacke*, *Skogen i skolan* och *Holkbygge för små och stora*.
- Programmet på *Gröna kilarnas dag* var en dagsvandring i vackert väder med ca 17 deltagare på Bogesund i samarbete med Vaxholms NF.
- Till *Vanligaste ängsväxterna i Kvighagen* i samarbete med Täby Hembygdsförening kom rätt mycket folk.
- *Höstdag med svamp* vid Nibble lockade få deltagare men gav riklig skörd.
- Under *Miljövänliga veckan* visade Eva-Kristina Portén filmer om miljöförstöring orsakad av fiskodling och fiskmatsproduktion. Få deltagare men en givande kväll för dem som deltog.
- *Klimatkvällen*. Läs mer under rubriken *Klimatgruppen*.
- Årets aktiviteter avslutades med *Adventskaffet* där 14 personer fick njuta av Tommy Stjernfelts fina bilder från året i Täbynaturen.

Möten, konferenser och kurser

Representanter för föreningen har deltagit i följande arrangemang:

- Hans-Erik Nordin och Einar Fries deltog i möten om Angarn- och Bogesundskilarna.
- Einar Fries deltog i maj tillsammans med Cecilia Lundin, Täby kommun, i en 2-dagars internationell konferens om skötsel av gamla träd, anordnad på Riksmuseet av Sveriges Arboristförbund.
- Lars Grundström deltog i kurs om *Skogens sociala värde* den 7–9 september.
- Bertil Stavre deltog i en träff med *Miljörättsnätverket* hos Riks den 24 november.
- Klimatgruppen har haft möten med *Folkpartiet i Täbys miljögrupp* och med representanter för *Täby Centern* samt möte med representant för *(M) i Täby* och med representanter för *(MP) i Täby*.
- Kerstin Olsson deltog i möte på Europahuset om EU:s nya klimatstrategi.
- Göran Sandberg, Kerstin Olsson och Einar Fries deltog i rikskonferensen *Hur gör vi nu då?* i november 2012.
- Ingen från TNF deltog i Riksstämman 2012.

Projekt

Klimatgruppen

Under 2012 har Klimatgruppen haft möten med politiska partier och enskilda politiker i Täby kommun. En viktig fråga gruppen under året arbetat med är kommunens byggplaner på Galoppfältet. Byggplanerna befann sig i en visionsfas och i juni lämnade Klimatgruppen skriftliga synpunkter på dessa. Den 18 oktober deltog Klimatgruppen i en informations- och debattkväll med ledande Täbypolitiker som Villaägarföreningens plangrupp arrangerat.

Pilotprojektet *Världens bästa!* initierades av klimatgruppen och är ett samarbete mellan TNF och Naturskyddsföreningens rikskansli och ingår som en del i Naturskyddsföreningens skolprogram. Syftet med Skolprogrammet är att förändra skolan till en plats där barn och ungdomar blir medvetna om vad som måste göras för att ställa om till en hållbar utveckling.

Syftet med projektet *Världens bästa!* är att skapa vilja hos Täbys gymnasieungdomar att engagera sig i klimatfrågan. För att öka förutsättningarna att nå fram med budskapet engagerades studenter vid Stockholms universitet, Institutionen för naturgeografi och kvartärgeologi. Studenterna var medlemmar i ”Symbios” som är universitetets kretsförening i Naturskyddsföreningen. Tanken är att ungdomar lär ungdomar vilket förhoppningsvis ger budskapet ytterligare trovärdighet. Under våren 2012 planerades arbetet och under hösten genomfördes projektet i två klasser i Täby Enskilda Gymnasium. Utvärdering sker under vintern 2013.

Den 27 november arrangerades en föreläsning i Tibbleskolans hörsal där två kommunpolitiker från Knivsta kommun talade, Boo Östberg (C) och Fredrik Sjöberg (M). Under kvällen berättade de om *Peak Oil* som fenomen, hur det kan påverka oss som enskilda människor och vad Knivsta kommun gör för att minska risken för kris i samhället. Ca tjugofem personer deltog i föreläsningen, medlemmar i Naturskyddsföreningen från några kommuner, politiker och tjänstemän, främst från Täby. Även några intresserade övriga Täbyinvånare infann sig.

Kraftledningen

Bakgrund: I början av 2011 godkände Energimarknadsinspektionen Svenska Kraftnäts koncessionsansökan rörande bl.a. luftledningen i skogen öster om Fjäturen. Näringsdepartementet, som skulle göra den slutliga prövningen, anmodade i april 2011 Svenska Kraftnät att också utreda möjligheten att dra en markkabel hela vägen mellan Upplands Väsby och Danderyd. Svenska Kraftnät kom fram till att markkabel visst vore möjligt, men ville ändå avråda från en sådan av tekniska skäl. Energimarknadsinspektionen stödde återigen Svenska Kraftnäts förslag. Departementet skickade under hösten 2011 ut ärendet på en ny remissrunda. I december 2011 skickades remissvar in till Näringsdepartementet av bl.a. Naturskyddsföreningen Stockholms län och berörda kretsar.

I början av februari 2012 skickades remissvar in till Näringsdepartementet av bl.a. Täby kommun och Upplands Väsby kommun.

Alla intressenter vidhöll sina inställningar till luftledning respektive markkabel, vilket framförts i tidigare yttranden.

Efter ärendets slutliga prövning meddelades den 18 oktober 2012 att Regeringen beslutat att ge Svenska Kraftnät tillstånd att från Hagby i Upplands Väsby till Käringsjön norr om Skarpäng i Täby utföra kraftledningen som **luftledning, och söder därom till Anneberg i Danderyd som markkabel.**

Kraftledningen – Naturkompensation begärd från Svenska Kraftnät

”I samband med att Svenska Kraftnät markförlägger den kraftledningskabel som ska dras genom Mörtsjöskogarna kommer höga naturvärden att försvinna, friluftslivsvärden att försämrans och skogstillväxten att gå förlorad. Täby kommun och Täby Fastighets AB (TFAB) ser en negativ påverkan med framför allt följande:

- 1) Avverkning av skog inom nyckelbiotop med rödlistade arter (hotade arter)
- 2) Grävningsarbeten och jordmassor på en av de artrikare ängarna i Täby
- 3) Förlorade skogsvärden
- 4) Naturliga skogsstigar och naturstigar som försvinner eller skadas
- 5) Försämrade betingelser för det rörliga friluftslivet

Täby kommun och TFAB vill härmed betona vikten av att Svenska Kraftnät utför de kompensationsåtgärder som miljökonsekvensbeskrivningen anger ska genomföras i samband med markförläggningen.”

Så inledde Täby kommun sin skrivelse till Svenska Kraftnät, insänd i januari 2012. Denna skrivelse är resultatet av ett nära samarbete 2011 mellan Täby Kommun, TNF, Skogsstyrelsen och Svenska Kraftnät för att utreda och tydligt precisera hur skadorna ska kunna *minimeras*, och för hur mark som tas i anspråk och skador som ändå uppkommer, ska *kompenseras*. Från TNF har Hans-Erik Nordin och Einar Fries deltagit. TNF har fått ett stort och betydelsefullt stöd från Herbert Henkel, samordnare för de berörda kretsarna i Naturskyddsföreningen.

Under nov–dec 2012, efter regeringens beslut i oktober 2012, om luftledning i den nordligaste delen av den nya kraftledningen, har TNF och Herbert Henkel arbetat vidare med att stödja Täby kommuns precisering i sina anspråk på naturkompensation. Slutligt besked väntas 2013.

Ekarna i Täby

Täby kommuns ansökan om ekonomiskt stöd, s.k. LONA-bidrag från Länsstyrelsen, till ett ambitiöst program för skötselinsatser mm för ekarna i Täby, där TNF och Täby Hembygdsförening (THF) skulle medverka, blev beviljat detta år. Det 3-åriga projektet sattes i gång per 1 juli 2010, och har under 2012 fortsatt enligt projektplanen. Namnet *Ekarna i Täby – för skötsel, information och bevarande* anger projektets huvuddrag. Den planerade informationsinsatsen kommer nu under år 3, åtminstone fram till hösten 2013. De uppgifter som TNF och THF genom Hans-Erik Nordin, Einar Fries och Björn Smedmark ägnat mest tid åt 2012 är planering för och stämpling i skogen (markering av vad som ska avverkas) av sådan växtlighet (mest yngre och en del äldre träd) som under vintern 2012–2013 ska tas ned för att ekarna ska utvecklas bättre och bli mer livskraftiga. Det känns skönt att veta att projektet *Ekarna i Täby – för vård, information och bevarande* kommer att fortsätta också under år 3 oavsett hur finansieringen löses. Under våren – sommaren 2013 kommer man att ta fram en informationsbroschyr och material till Täby kommuns hemsida. TNF och THF kommer att medverka.

Gröna kilarna

Av Storstockholms tio gröna kilar ligger tre – Rösjö-, Angarn- och Bogesundskilen – delvis i Täby. Rösjökilen har i många år varit föremål för särskild uppmärksamhet genom samarbete mellan berörda kommuner och intresseorganisationer. Trots detta är den utsatt för ingrepp. Läs om dessa under rubriken *Kraftledningen*.

De andra två kilarna berörs sedan en tid av samma slags samarbete som det om Rösjökilen. T.ex. har under 2012 ett s.k. stormöte hållits och en bussresa i kilarna arrangerats. En styrgrupp med två representanter från varje kommun har bildats.

Stolpaskogen

Täby kommun utvecklar Stolpaskogen till en stadsskog tillsammans med Täby Naturskyddsförening, Täby Hembygdsförening och Friluftsrämjandet i ett samverkansprojekt för att beskriva Stolpaskogens historia och miljövärden. – En stadsskog är ett skogsområde inom tätbebyggt område som sparats för kommuninvånarnas rekreation och fritidsaktiviteter.

Skogsgruppen

Gruppen bestående av TNF (Einar Fries), Täby Hembygdsförening (Hans-Erik Nordin) och Täby Orientering (Per Wiman) har haft ett möte med kommunen under 2012.

Bra miljövalsbutiker

Både Willys i Arninge och Willys Hemma i Täby är godkända och certifierade för Bra miljöval av bl.a. Eva-Kristina Portén.

Ekonomi

- Ekonomin är god. Programhäftet som delas ut till medlemmarna finns på biblioteken och en del andra ställen. Det sponsras av SÖRAB.
- Kretsen har efter godkännande av styrelsen betalat utlägg för styrelsemedlemmar eller andra medlemmar som deltagit i seminarier och kurser.

Övrigt

- TNF fortsätter sitt medlemskap i Nordisk viltrehabilitering.

Styrelse, funktionärer och arbetsgrupper

Styrelsen har sedan årsmötet den 7 mars 2012 haft följande sammansättning

Ordförande	Vakant
Vice ordförande	Vakant
Kassör	Hans-Erik Nordin
Sekreterare	Inge-Britt Smedmark
Övriga ledamöter	Einar Fries, Siv Grönlund, Göran Sandberg och Bertil Stavre
Suppleanter	Eva Andersson och Lars Grundström
Fältbiolog	Ingen utsedd under 2012

Övriga funktionärer

Revisorer	Claes Andréasson och Eva-Kristina Portén
Revisorssuppleant	Kerstin Olsson
Valberedning	Rolf Johansson

Ansvariga för våra arbetsgrupper har under året varit:

Barn- och familjeaktiviteter	Eva Andersson
Fåglar och skog	Hans-Erik Nordin
Handla miljövänligt	Eva-Kristina Portén
Webbplats	Kerstin Olsson
Projekt Stora träd och fågelholkar	Einar Fries
Klimat	Kerstin Olsson och Göran Sandberg
Trafik- och samhällsplanering	Inge-Britt Smedmark

Täby i mars 2013

Inge-Britt Smedmark/e u
sekreterare Täby Naturskyddsförening